

CONVENȚIA INTERNAȚIONALĂ ASUPRA ELIMINĂRII ȘI REPRIMĂRII CRIMEI DE APARTHEID*

Statele părți la prezenta Convenție,

Reamintind prevederile Cartei Națiunilor Unite prin care toți membrii s-au angajat să acționeze atât împreună cât și separat, în cooperare cu Organizația, în vederea asigurării respectării universale efective a drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă și religie,

Considerând că Declarația Universală a Drepturilor Omului, care dispune că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi și că fiecare poate să se prevaleze de toate drepturile și toate libertățile proclamate în Declarație, fără nici o deosebire, îndeosebi de rasă, culoare sau origine națională,

Luând în considerare Declarația asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale în care Adunarea generală a declarat că procesul de eliberare este ireversibil și că, în interesul demnității umane, al progresului și justiției, trebuie să se pună capăt colonialismului și tuturor practicilor de segregare și de discriminare care îl însoțesc,

Reamintind că potrivit Convenției internaționale asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială, statele condamnă în special segregarea rasială și apartheidul și se angajează să prevină, să interzică și să elimine din teritoriile de sub jurisdicția lor toate practicile de această natură,

Reamintind că în Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid anumite acte care pot fi calificate și ca acte de apartheid constituie o crimă în raport cu dreptul internațional,

Reamintind că, potrivit Convenției asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității, actele inumane decurgând din politica de apartheid sunt calificate drept crime împotriva umanității,

Reamintind că Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat o serie de rezoluții în care politica de apartheid este condamnată ca o crimă împotriva umanității,

Reamintind că Consiliul de Securitate a subliniat că intensificarea și lărgirea continuă a apartheidului tulbură și amenință grav pacea și securitatea internațională,

Convinse că o convenție internațională asupra eliminării și reprimării crimei de apartheid ar permite să se ia noi măsuri mai eficiente pe plan internațional și pe plan național în vederea eliminării și reprimării crimei de apartheid,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL I

1. Statele părți la prezenta Convenție declară că apartheidul este o crimă împotriva umanității și că actele inumane rezultând din politicile și practicile de apartheid și alte politici și practici asemănătoare de segregare și discriminare rasială, definite în art. II al Convenției, sunt crime care contravin normelor dreptului internațional, îndeosebi scopurilor și principiilor Cartei Națiunilor Unite și că ele constituie o amenințare serioasă pentru pacea și securitatea internațională.

* *Adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 3068 (XXVIII) din 30 noiembrie 1973. Intrată în vigoare la 18 iulie 1976, conform dispozițiilor art. XV.*

România a ratificat Convenția la 10 iulie 1978 prin Decretul nr. 254, publicat în „Buletinul Oficial al României”, Partea I, nr. 64 din 17 iulie 1970.

2. Statele părți la prezenta Convenție declară criminale organizațiile, instituțiile și persoanele care comit crima de apartheid.

ARTICOLUL II

În termenii prezentei Convenții expresia crimă de apartheid care înglobează politicile și practicile asemănătoare de segregare și discriminare rasială, așa cum sunt ele practicate în Africa australă, desemnează actele inumane indicate mai jos, comise în scopul instituirii sau menținerii dominației unui grup rasial de ființe umane asupra oricărui alt grup rasial de ființe umane și de a-l asupra sistematic pe acesta:

a) a refuza unui membru sau unor membri ai unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale dreptul la viață și la libertatea persoanei:

(i) luând viața unor membri ai unui grup rasial sau a mai multor grupuri rasiale;

(ii) aducând gravă atingere integrității fizice sau psihice, libertății sau demnității membrilor unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale sau supunându-i torturii sau unor tratamente crude, inumane sau degradante;

(iii) arestând arbitrar și deținând ilegal membrii unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale;

b) a impune deliberat unui grup rasial sau mai multor grupuri rasiale condiții de viață menite să ducă la distrugerea fizică totală sau parțială;

c) a lua măsuri legislative sau de altă natură menite să împiedice un grup rasial sau mai multe grupuri rasiale de a participa la viața politică, socială, economică și culturală a țării și să creeze deliberat condiții care împiedică deplina dezvoltare a grupului sau a grupurilor respective. De asemenea, să priveze pe membrii unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale de libertățile și drepturile fundamentale ale omului, în special dreptul la muncă, dreptul de a forma sindicate recunoscute, dreptul la educație, dreptul de a-și părăsi țara și de a reveni, dreptul la o naționalitate, dreptul de a circula liber și de a-și alege reședința, dreptul de libertate de opinie și de exprimare și dreptul la libertatea de întrunire și asociere pașnică;

d) a lua măsuri, inclusiv măsuri legislative, vizând divizarea populației după criterii rasiale, creând rezervații și ghetouri pentru membrii unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale, interzicând căsătoria între persoane aparținând unor grupuri rasiale și expropriind terenurile aparținând unui grup rasial sau mai multor grupuri rasiale sau unor membri ai acestor grupuri.

e) a exploata munca membrilor unui grup rasial sau a mai multor grupuri rasiale, în special supunându-i muncii forțate;

f) a persecuta organizații sau persoane privându-le de libertățile și drepturile fundamentale, pentru că se opun apartheidului.

ARTICOLUL III

Sunt considerate din punct de vedere penal ca fiind responsabile pe plan internațional și oricare ar fi mobilul, persoanele, membrii unor organizații și instituții și reprezentanții statului, fie că își au reședința pe teritoriul statului în care actele sunt săvârșite sau într-un alt stat, care:

a) comit actele menționate la art. II al prezentei Convenții, participă la aceste acte, le inspiră direct sau conspiră la săvârșirea lor;

b) favorizează sau încurajează direct săvârșirea crimei de apartheid sau cooperează la ea direct.

ARTICOLUL IV

Statele părți la prezenta Convenție se angajează:

a) să ia toate măsurile, legislative sau de altă natură, necesare pentru a împiedica ca crima de apartheid și alte politici segregacioniste asemănătoare sau manifestările lor să nu fie încurajate într-o manieră oarecare precum și pentru a elimina orice încurajare de această natură și pentru a pedepsi persoanele vinovate de această crimă;

b) să ia măsuri legislative, judiciare și administrative pentru a urmări, judeca și pedepsi, în conformitate cu legislația lor, persoanele responsabile sau acuzate de actele definite la art. II al prezentei Convenții, fie că își au sau nu reședința pe teritoriul statului în care aceste acte au fost săvârșite, și care se referă la cetățeni ai acestui stat, ai unui alt stat sau la persoane apatride.

ARTICOLUL V

Persoanele acuzate de actele enumerate la art. II al prezentei Convenții pot fi judecate de un tribunal competent al oricărui stat parte la Convenție care ar putea avea jurisdicții asupra acestor persoane sau de către un tribunal internațional penal care ar fi competent față de acele state părți care vor fi acceptat competența sa.

ARTICOLUL VI

Statele părți la prezenta Convenție se angajează să accepte și să execute în conformitate cu Carta Națiunilor Unite deciziile luate de Consiliul de Securitate având drept scop de a preveni, a elimina și a reprimă crima de apartheid, precum și de a concura la executarea deciziilor adoptate de alte organe competente ale Organizației Națiunilor Unite în vederea atingerii obiectivelor Convenției.

ARTICOLUL VII

1. Statele părți la prezenta Convenție se angajează să supună periodic grupului creat în conformitate cu art. IX al Convenției rapoarte asupra măsurilor legislative judiciare, administrative sau de altă natură pe care le-au luat pentru a da efect dispozițiilor Convenției.

2. Exemplare ale acestor rapoarte vor fi transmise prin grija Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite Comitetului special pentru apartheid.

ARTICOLUL VIII

Orice stat parte la prezenta Convenție poate cere oricărui organ competent al Organizației Națiunilor Unite de a lua, conform Cartei Națiunilor Unite, măsurile pe care le consideră corespunzătoare pentru a preveni și elimina crima de apartheid.

ARTICOLUL IX

1. Președintele Comisiei drepturilor omului va desemna un grup compus din trei membri ai acestei comisii, care vor fi în același timp reprezentanți ai unor state

părți la prezenta Convenție, în scopul examinării rapoartelor prezentate de statele părți, în conformitate cu prevederile art. VII al Convenției.

2. Dacă Comisia drepturilor omului nu cuprinde reprezentanți ai unor state părți la prezenta Convenție sau cuprinde mai puțin de trei, Secretarul general Organizației Națiunilor Unite, în conformitate cu toate statele părți la Convenție, va desemna un reprezentant al unui stat parte sau reprezentanți ai unor state părți la Convenție, membri ai Comisiei drepturilor omului, pentru a face parte din grupul creat în baza dispozițiilor paragrafului I al prezentului articol până la alegerea în Comisia drepturilor omului de reprezentanți ai unor state părți la Convenție.

3. Grupul va putea să se întrunească pentru a examina rapoartele prezentate în conformitate cu dispozițiile art. VII pe o perioadă maximă de cinci zile, fie înainte de deschidere, fie după închiderea sesiunii Comisiei drepturilor omului.

ARTICOLUL X

1. Statele părți la prezenta Convenție împuternicesc Comisia drepturilor omului:

a) să ceară organismelor Organizației Națiunilor Unite, atunci când ele transmit exemplare ale unor petiții în conformitate cu art. 15 al Convenției internaționale asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială, de a aduce în atenție comisiei plângerile privind actele ce sunt enumerate la art. III al prezentei Convenții;

b) să stabilească, bazându-se pe rapoartele organismelor competente ale Organizației Națiunilor Unite și pe rapoartele supuse periodic de statele părți la prezenta Convenție, o listă a persoanelor, organizațiilor, instituțiilor și reprezentanților unor state care sunt prezumate răspunzătoare de crimele enumerate la art. II precum și de acelea împotriva cărora s-au angajat urmăriri judiciare de către statele părți la Convenție;

c) să ceară organismelor competente ale Organizației Națiunilor Unite informații cu privire la măsurile luate de autoritățile responsabile cu administrarea de teritorii sub tutelă și teritorii neautonome precum și la orice alte teritorii cărora li se aplică Rezoluția 1514 (XV) a Adunării generale din 14 decembrie 1960 față de persoanele care ar fi responsabile de crimele vizate la art. II și care sunt prezumate a aparține jurisdicției lor teritoriale și administrative.

2. Așteptând să fie atinse obiectivele Declarației asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale care figurează în Rezoluția 1514 (XV) a Adunării Generale, prevederile prezentei Convenții nu vor restrânge cu nimic dreptul de petiție acordat acestor popoare de alte instrumente internaționale sau de Organizația Națiunilor Unite și instituțiile sale specializate.

ARTICOLUL XI

1. Actele enumerate la art. 2 al prezentei Convenții nu vor fi considerate drept crime politice în scopurile extrădării.

2. Statele părți la prezenta Convenție se angajează să acorde într-un asemenea caz extrădarea conform legislației lor și tratatelor în vigoare.

ARTICOLUL XII

Orice diferend între statele părți privind interpretarea, aplicarea sau executarea prezentei Convenții care nu a fost reglementat pe cale de negocieri va fi adus în fața Curții Internaționale de Justiție, la cererea statelor părți la diferend, în afară de cazul când acestea n-au convenit un alt mod de reglementare.

ARTICOLUL XIII

Prezenta Convenție este deschisă semnării de către toate statele. Orice stat care nu a semnat Convenția până la intrarea sa în vigoare va putea să adere la aceasta.

ARTICOLUL XIV

1. Prezenta Convenție este supusă ratificării. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL XV

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare a 30-a zi de la data depunerii la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica prezenta convenție sau vor adera la aceasta după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau aderare, Convenția va intra în vigoare în a 30-a zi de la data depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL XVI

Orice stat parte poate să denunțe prezenta Convenție pe calea notificării scrise adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea va avea efect la un an de la data la care Secretarul general a primit notificarea.

ARTICOLUL XVII

1. Orice stat parte poate, în orice moment, să ceară revizuirea prezentei Convenții pe calea notificării scrise adresate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite hotărăște măsurile de luat, dacă este nevoie, în legătură cu o cerere de această natură.

ARTICOLUL XVIII

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele:

- a) asupra semnărilor, ratificărilor și aderărilor în temeiul art. XIII și XIV;
- b) asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare în conformitate cu art. XV;
- c) asupra denunțărilor notificate în conformitate cu art. XVI;

d) asupra notificărilor adresate în conformitate cu art. XVIII.

ARTICOLUL XIX

1. Prezenta Convenție, ale cărei texte în limba chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă au aceeași valabilitate, va fi depusă în arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va trimite o copie certificată conformă cu prezenta Convenție tuturor statelor.